

Helmi- ohjelman seurantojen tilannekatsaus

Saku Härkönen, ympäristöministeriö
Luontotietopäivä 22.1.2026

Helmi-ohjelman inventoinnit ja seurannat

- Inventoinnit = kartoituksia elinympäristöjen nykytilan selvittämiseksi ja tietoperustan lisäämiseksi, kohdevalintoja ja priorisointia varten sekä suunnittelun taustatiedoiksi
- Toteumaseuranta (lähtökohtaisesti kaikilla kohteilla) =
 - toteutuneet kohteet, periaatepäätöksen mukaiset mittarit (pinta-alat ja/tai määrät) sekä
 - toimenpiteiden (esimerkiksi patorakenteet) ja niiden vaikutusten (vedenkorkeuden muutos) seuranta
- Ekologisen vaikuttavuuden seuranta = pyritään osoittamaan systemaattisesti tietyn toimenpidekokonaisuuden aikaansaama (kausaalinen) vaikuttavuus
 - Otanta- ja indikaattoripohjaisuus, BACI-asetelmat (Before-After-Control-Impact)

Inventointi- ja toteumaseurantakortit

- Helmi-periaatepäätöksen toimenpide nro 36:

Tarkistetaan ja tarvittaessa laaditaan jokaista Helmi-elinympäristöä koskevat vähimmäisvaatimukset laji- ja luontotyyppi-inventoinneille ennen hoitotoimiin ryhtymistä. Seurantaohjeessa määritetään vähimmäisvaatimukset toteutettujen toimenpiteiden jälkeiselle tiedonkeruulle vaikutusten arvioimiseksi

- Laadittu keskeisille Helmi-elinympäristöille
- Listaus inventoitavista ja/tai seurattavista asioista
- Tietojärjestelmiin tallennettavat tiedot ja tallennuspaikat
- Linkit käytettäviin ohjeisiin (inventointi- ja seurantaohjeet sekä tietojärjestelmäohjeet)

Vaikuttavuuden seuranta

Helmi-teema	Soiden ennallistaminen	Lintuvesien kunnostus ja hoito	Perinnebiotooppien kunnostus ja hoito	Metsien ennallistaminen ja luonnonhoito	Pienvesien ja rantaluonnon kunnostus ja hoito
Vaikuttavuuden seuranta-menetelmä	Ennallistettujen soiden seurantaverkosto (käynnissä, MH)	Lintuvesi-kunnostusten vaikuttavuuden arviointi (käynnissä, SYKE) Vieraspetopyynnin vaikuttavuuden arviointihankkeet	Seuranta-menetelmä kehitteillä		Purokunnostusten seurantaverkosto (käynnistys-vaiheessa, SYKE) Rannikon pienvesien seurantaverkosto (kehitteillä)